

N:o 30.

Ank. till Riksd. kansli den 27 februari 1903, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion i fråga om skyldigheten att bidra till organists aflöning.

Till behandling af lagutskottet har hänvisats en inom Andra Kammaren af herr *C. Sandquist* väckt motion, n:o 35, hvori anförts följande:

»Genom Kungl. Maj:ts förordning af den 2 november 1883, rörande reglering af klockares aflöning att utgå i penningar, upphäfdes flera olämpliga och till tvister ledande förordningar om klockares aflöning. Uti 5 § af ofvannämnda kungl. förordning stadgas: »Den till klockare i penningar utgående lön skall af församlingen sammanskjutas efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.» Enligt Kungl. Maj:ts resolution af den 18 november 1892, föranledd af anförda besvär, finnes den uppfattningen, att äfven prästerskapet skall bidra till klockares aflöning, vara till fullo styrkt.

Annorhunda förhåller det sig med grunderna för organistlörens utdebitering. Uti kap. 24 § 30 i kyrkolagen stadgas, angående tillsättning af organist, m. m.: »Organisten väljes af kyrkoherden och församlingen, som honom aflönar (allt som de däröfver kunna förenas).» Som man finner, äro grunderna för organistlörens utgående uti denna paragraf icke angifna. Följderna därutaf hafva icke heller uteblifvit. Förr omnämnda kungl. resolution konstaterar icke blott obehagliga stridigheters tillvaro, utan ock att prästerskapet, på grund af bristande bestämmelser, är frikändt ifrån erläggande af organistlön. Till följd af den nu rådande situationen går det vanligen så till åtminstone på landsbygden: antingen bidrager prästerskapet både till klockare- och organistlören eller till ingendera, enär skillnad icke göres vid utdebiteringen af klockare- och organistlören.

Men äfven under förutsättning af att skillnad göres vid utdebiteringen,
Bih. till Riksd. Prot. 1903. 7 Saml. 24 Häft. (N:o 30).

så vittnar dock denna skillnad icke blott om inkonsekvens beträffande grunderna för dessa utdebiteringar, utan ock än mer: denna skillnad är ett ojäfaktigt bevis därpå, att församlingen är i saknad af ett lika rimligt som bärkraftigt skatteobjekt vid organistlönens utdebitering, något som måste vinna ökad betydelse i samma mån, som den uppfattningen gör sig gällande, att organistlönen torde böra utgöra största andelen af den lön, som tillkommer innehafvare af förenade organist- och klockarebefattningar.

På grund af anförda skäl föranlåtes jag vördsamt föreslå, att Riksdagen för sin del måtte besluta att på sätt, som vederbörande utskott må finna lämpligt, föreslå, att *sådant tillägg* göres till nu gällande bestämmelse rörande organisters aflöning, att genom detsamma stadgadt varder, att organistlön skall »sammanskjutas efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade».

Angående grunderna för klockarelöns utgående innehåller 1686 års kyrkolag ingen bestämmelse, utan förefunnos härom före tillkomsten af förordningen angående allmänt ordnande af klockarnes löneinkomster den 2 november 1883 olika stadganden för olika delar af landet. I 5 § af nämnda förordning föreskrives, såsom motionären anført, att den till klockare i penningar utgående lön skall af församlingen sammanskjutas efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade. Beträffande organists aflöning finnes däremot fortfarande ingen annan förskrift än den af motionären omförmälda bestämmelsen i kyrkolagen, att församlingen lönar organisten, »allt som de däröfver kunna förena sig». Med afseende å prästs skyldighet att bidra till klockares och organists aflöning har genom Kungl. Maj:ts af motionären åberopade utslag den 18 november 1892 åt dessa stadganden gifvits den tolkning, att, enär den frihet från deltagande i klockares aflönande, hvilken förut tillkommit prästerskapet, måste anses hafva blifvit upphäfd genom 1883 års förordning, präst skall efter samma grunder som andra kommunalt skattskyldige bidra till klockarelön, men att präst däremot är frikallad från att deltaga i organists aflöning.

Såsom motionären anført, torde det resultat, som detta prejudikat utvisar, vara föga tillfredsställande. Någon saklig grund till en åtskillnad i förevarande afseende mellan organists och klockares lön lär nämligen

ej kunna påvisas. I praxis lärer icke heller en dylik åtskillnad i allmänhet iakttagas, hvilket bland annat torde hafva sin förklaring i den olägenhet, som är förenad med en olika utdebitering af ifrågavarande löner, och obetydligheten af den ökning i beloppet för den enskilde, som förändrades af deltagande jämväl i organistlönen.

Ehuru utskottet sålunda gillar syftet med motionen, anser sig dock utskottet icke böra, såsom motionären synes hafva ifrågasatt, framlägga något förslag till lagändring, hvarigenom berörda syfte skulle vinnas, utan förefaller det utskottet lämpligare, att detta öfverlämnas till Kungl. Maj:t.

På grund häraf hemställer utskottet,

att Riksdagen, i anledning af förevarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelse därom, att organistlön skall utgå efter samma grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.

Stockholm den 27 februari 1903.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herrar *Zetterstrand* och *Leman* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
